

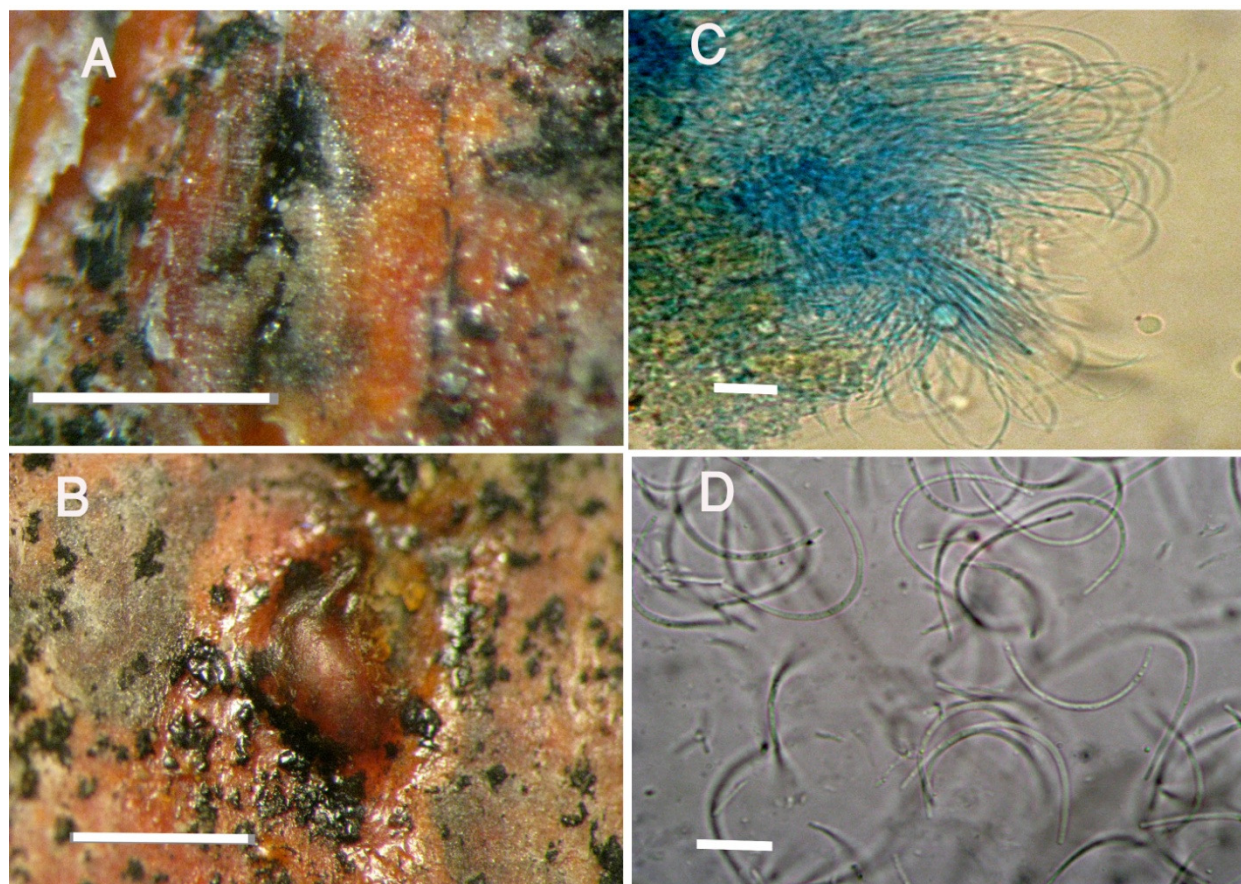
گزارش کوتاه علمی

اولین گزارش از جنس *Libertella* در ایرانFIRST REPORT OF THE GENUS *Libertella* IN IRAN

مهدی محرابی و رقیه همتی

گروه گیاه‌پزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان

طی بازدیدهایی که در فروردین ماه سال ۱۳۹۲ از استان کهگیلویه و بویراحمد به عمل آمد، نمونه‌هایی با اندام‌های قارچی از درختان بلوط (*Quercus brantii* Lindl.) جمع‌آوری گردید. بررسی‌های آزمایشگاهی روی این نمونه‌ها وجود اندام بارده آسروول را مشخص نمود. روی سطح پوست شاخه مرده درخت بلوط به قطر ۳ میلی متر، آسروول‌ها به صورت لکه‌های دوکی خاکستری تا سیاه، تخت تا نیمه برجسته و به طور پراکنده در زیر پوست میزبان قرار داشتند. اندازه آنها به طور متوسط ۵۰۰ میکرومتر بود. لایه بارده آسروول ماریپیچی شکل بوده و با شکافتن پوست در سطح نمایان گردید. کنیدیوم‌های متراکم به صورت توده‌های قرمز مایل به نارنجی رنگ از دهانه آسروول فوران کرده و قسمت فوقانی دهانه آسروول را می‌پوشانند. کنیدیوفورها بلند، منشعب و سوزنی شکل بوده و به صورت گروهی در لایه بارده آسروول قرار داشتند. کنیدی‌ها بلند و باریک با انحنا زیاد و اندازه آنها ۲۰-۴۲ (۳۵/۶) × ۰/۶-۰/۸ (۰/۷) بود (شکل ۱). مشخصات این جنس و گونه با *Libertella quercina* Tul. مطابقت داشت (Grove 1937. Barnett and Hunter, 1998). این گونه در انگلستان، فرانسه، اکراین، مجارستان و اسلواکی روی درخت بلوط گزارش شده است. ساکاردو (۱۹۰۶) *Cytosporina quercina* (Tul.) Traverso (basionym: *Libertella quercina*) را روی شاخه بلوط و نیز شاه بلوط در ایتالیا، فرانسه و آلمان توصیف کرده است. گونه‌های این جنس روی تنه، شاخه و برگ میزبان خود یافت شده و در مطالعات انجام شده به عنوان پارازیت و ساپروفیت معرفی شده‌اند. شکل جنسی این گونه *Diatrypella quercina* (Pers.) Cook می‌باشد که روی نمونه مورد بررسی یافت نشد. جنس و گونه *Libertella quercina* برای فلور قارچی ایران جدید بوده و برای اولین بار گزارش می‌شود.

شکل ۱. آسروول منفرد روی شاخه *Quercus brantii* Lindl. (A)، توده کنیدی خارج شده از آسروول (B)، کنیدیوفورهای منشعب (C)، کنیدی‌های نخ‌شکل (D). مقیاس: A و B=۵۰۰ میکرومتر، C و D=۱۰ میکرومتر

Fig. 1. (A) Acervulus on twig of *Quercus brantii*, (B) red tendrils of conidia exuded from acervulus, (C) conidiophores, (D) filiform conidia. Scale bar: A and B=500 μ m, C and D=10 μ m

نمونه بررسی شده:

روی شاخه مرده *Quercus brantii* Lindl.، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان دنا، شهر سی سخت، ۱۳۹۲/۱/۱۷، جمع آوری کننده: مهدی محرابی. گروه گیاه‌پزشکی دانشگاه زنجان، زنجان.